GAZETA LWOWSKA.

We Srodę № 73. 25. Czerwca 1823.

U w i a d o m i e n i e.

Na Gazetę Lwowską t. i. Wiadomości polityczne z Rozmaitościami i Dodatkiem, przyymuie się prenumerata za czas od 1. Lipca do końca Grudnia 1823 po 24 ZR. W. W. lub 9 ZR. 36 kr. M. K. — Prenumeratę przyymuie C. K. Zwierzchny Urząd poczty Lwowski i wszystkie C. K. Urzędy pocztowe prowincyyne, naydaley do końca b. m. aby stosownie do ilości zamawiaiących, urządzony był nakład.

Wiadomości kraiowe.

U w i a d o m i e n i a C. K. Rządu kraiowego.

I. Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z d. 2. Marca r. b. i stosownie do przepisów naywyższego uniwersału z d. 8. Grudnia 1820 a na przedstawienie C. K. nadworney Kommissyi handlowey, raczył Klemensowi G l a u b e n s w e r t h uprawnionemu fabrykantowi rosolisów i likworów, tudzież Maurycemu U h e l obu w Wiedniu w Erdberg Nro. 86 mieszkaiącym, nadadź przywiley pięcletny na okrycie: »robienia gorzałki i rosolisów wszelkiego rodzaiu iakoteż wyskoku prosto z roboty za pomocą machiny parowey.«

II. Nayiaśnieyszy Pan na uczynione przedstawienie przez nadworną Kommissyię handlową, naywyższą uchwałą z d. 6. Kwietnia r. b. i stosownie do przepisów naywyższego uniwersału z d. 8. Grudnia 1820 nadać raczył Maciejowi T r e n t s e n s k y C. K. pensyionowanemu Porucznikowi, mieszkaiącemu przy gościńcu kraiowem przy ulicy Kominiarskiey pod Nrm. 82 2letny przywiley na wynalazek nowey cylindrowey machiny drukarskiey, za pomocą którey przedmiot, bądź takowy z drzewa, metalu albo na kamieniu sposobem wypukłym rznięty, wylany lub przygotowany, na dnie machiny umocowany, walcem toczącym się tak łatwo i prędko odciśnięty i pomnożony bydź może, że w miarę formatu i części składaiących wycisnąć się maiącego przedmiotu, w zwykłych godzinach roboczych do 6000 użytecznych i czystych arkuszów wycisnąć można, przyczem prassa tak od zwykłych dotąd prass kamiennych i drukarskich, iako też od wszystkich dotąd wiadomych prass walcowych różni się, a w prawdzie: a) od prass kamiennych i drukarskich przez to że 1.) przedmiot, który odciśnięty bydź ma, nie potrzebuie po zamknięciu pierwey dekla pod iego ciężarem ciągniony bydź; 2.) że przy tém nie ma żadney trudności w przyszrubowaniu tygla, albo w natężeniu bieguna; 3.) że przedmiot nie potrzebuie pierwey całą siłą pod biegun przeciśnionym, ani też skrzynia znowu na swóy stały punkt zwróconą bydź, aby wyciśnięty arkusz wyiąć można, nakoniec 4.) że przedmiot, który się wyciska, na zawsze na mocney pokładce spoczywa, że potrzebny ciężar (walec) przez mnieysze natężenie ze stanu spokoynego poruszony bywa i że łatwiey i prędzey w ściśle oznaczonych torach przez wyznaczone dla niego mieysce przebiega. b) Od prass walcowych zaś różni się przez to, że w tych razach, gdzie przedmiot, który ma bydź wyciśniętym, większey siły wymaga, iak walec przez swoią własną wagę nadadź może, to co do wagi braknie, pod spodem dodane bydź nie potrzebuie, przez co iak dotąd przy nadaniu ruchu ciężarowi szybkość bardziey się tamuie iak przypiesza, lecz przez mechaniczne przygotowanie nad cylindrem umieszcza się.

III. Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z d. 27. Kwietnia r. b. i stosownie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820 na przedstawienie C. K. nadworney Kommissyi handlowey raczył Andrzejowi B o n P a r o c h o w i w C a m p o d i P i e t r a, Powiecie Oderzkim w Państwie W e n e c k i m nadać przywiley 5letni, na poprawę, zasadzaiącą się na machinie pałki kukurudziane, z naywiększą łatwością, prędkością i istotnemi korzyściami na miazgę rozcieraiącey.

O b w i e s z c z e n i e.

Dyrekcyi uprzywileiowanego Austryiackiego narodowego Banku ninieyszém czyni wiadomo, że za pierwsze półrocze 1823 roku wyznaczoną została dywidenda w ilości dwudziestu ośmiu ZR. Bankowey Waluty od każdey akcyi, którą to ilość od 1. Lipca r. b. odebra-

na bydź może w tuteyszéy kassie akcyynéy bądź za wydanemi kuponami bądź za kwitami klassycznym stęplem opatrzonemi.

Ażeby z należytym porządkiem odbywały się potrzebne do tego wpisy od 23. Czerwca aż do 1. Lipca r. b. akcyy nie będzie można ani preistaczać ani zapisywać, ani kuponów przyłączać.

Z resztą obiecnie dyrekcyia ogłosić powszechności w pierwszéy połowie miesiąca Lipca ukończony z ostatnim Czerwca cały rys przychodów Banku pierwszego kwartału 1823 roku.

Wiedeń d. 12. Czerwca 1823.

Józef Hrabia Dietrichstein,
Gubernator uprzywileiowanego Austryiackiego Banku narodowego.
Melchior Kawaler Steiner,
Zastępca Gubernatora w Banku Narodowym.
Jan Konrad Hippenmeyer,
Dyrektor Banku.

Kurs Wiédeński z dnia 13go Czerwca: Obligacyie długu Stanu 5 procentowe w M. K 81 7/16 — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M K. 118 1/2 — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR M. K. 100 1/4. — Certyfikaty na pożyczkę r. 1821 za 100 M K ——— Kurs na Augszburg za 100 Kur. ————— Uso. — Moneta konwencyyna za 100, 249 7/8. — Akcyie bankowe, iedna po 925 ZR. M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Wiadomości Londyńskie z dnia 31go Maia nadeszłe przez Holandyią, upewniaią, że panowanie Yturbidego w Mexyku wzięło swóy koniec i że przystał na wszystkie warunki podane sobie przez republikanów.

Hiszpaniia.

Monitor z d. 3. Czerwca zawiéra następuiące telegraficzne doniesienie z Madrytu z d. 30. Maia:

Jenerał Major do JW. Ministra Woyny.

»Dzisiay w dzień S. Ferdynanda przeglądał Xiążę Angoulême woysko zgromadzone w Madrycie. Cała ludność zbiegła się na ten widok. Pyszna postawa naszego woyska i porządek, z którym czyniły obroty, wznieciły powszechne podziwienie i żywe uczyniły wrażenie na mieszkańcach.«

Tenże Monitor zawiéra daléy adres Grandów Hiszpanii do Xiążęcia Angoulême, w którym życzyli mu szczęścia i swoię okazywali przychylność. Adres datowany iest z Madrytu d. 28. Maia i miał następuiące podpisy: Hrabia Villariezo, Hrabia de la Puebla del Maestre, Xiążę Castroterreno, Hrabia Caubellon, Margrabia Villafranca, Hrabia Montijo, Margrabia San Martin, Margrabia Albayda, Hrabia Punonrostro, Xiążę Liryi i Berwiku, Margrabia Fuenteelsol, Wice-Hrabia de Gand, Margrabia Hariza, Xiążę Fedavi, Xiążę Villahermoza, Margrabia Cersalbo, Xiążę San Fernando, Xiążę Medinacelli, Xiążę Montemar, Hrabia Miranda, Margrabia Mondejar, Margrabia Millaflores, Hrabina Moza, Hrabina Cifuentes, Xiężna Benevento, Xiężna Monteliano, Hrabina Alcudia, Hrabia Salvatierra, Margrabia de Mos, Hrabia Colomera, Xiążę Famames, Margrabia Valparaizo.

Taż sama gazeta w swoim nieurzędowym oddziale umieściła z Madrytu pod d. 30. Maia co następnie: Rejencyia iuż postanowioną została. Czynność swoię rozpoczęła mianowaniem Ministrów. P. Verga Laguna były Poseł w Rzymie dostał bióro spraw zewnętrznych, P. Garcia de la Torre został Ministrem Sprawiedliwości, P. Salazar Ministrem Marynarki, P. Erro Ministrem Skarbu, Marszałek San Juan Ministrem Woyny, a P. Arnares Ministrem Spraw Wewnętrznych. Rejencyia mianowała wreście Jenerała Porucznika Eguja jeneralnym Kapitanem woyska, a P. Camposacrado jeneralnym Kapitanem Kastylii.«

O napadnięciu na Vich przedsiebranem przez Minę d. 26. Maia z początkiem zmroku donosi Dziennik rozpraw co następuie: Mina idąc przez Moję miał z sobą 2400 ludzi i 300 koni; miasta broniło tylko 800 ludzi. Kompaniia woltyżerów odciętą została za miastem, lecz bagnetami utorowała sobie drogę do miasta, przyczem wszelako utraciła swoiego Kapitana. Od głównych wstępów do miasta odpędzony usiłował Mina przedrzéć się przez mury, lecz i to mu się nieudało, poczém cofnął się o 11 godz. przed południem ku St. Feliu de Sasseras zostawiwszy 60 zabitych na pobojowisku, a zabrawszy z sobą wszystkich ranionych.

Gazety Francuzkie donoszą następuiące wiadomości z Sewilli aż do d. 15. Maia: »Na posiedzeniach aż do d. 10. Maia rozprawiały Stany nad wnioskami Rządu tyczącemi się opędzenia wydatków woiennych. Miasto wspomnianego dawniey wniosku Rządu: ażeby pożyczkę domu Bernales w Londynie ogłosić za nieważną, postanowiono na wniosek Kommissyi skarbowey: By Rząd umocowany został odbierać zaległe podatki siłą zbroyną, i ażeby

pooddalał z urzędu opieszałych podatkowych poborców. Wydział publicznego kredytu zda pod rozrządzenie Ministrowi Skarbu wszelkie składy zboża, żywego srebra, ołowiu, wszelkie dochody klasztorów i tym podobne. Ma bydź przedsiewzięta wymuszona pożyczka 200 realów, do którey każdy Hiszpan i w Hiszpanii osiadły cudzoziemiec obowiązany iest przykładać się stosownie do ilości naiemnego czynszu płaconego pierwszego miesiąca tego roku, i tak na przykład; kto płaci 2 do 6 realów dziennego naiemnego-czynszu obowiązany iest do pożyczki 500 realów; płacący 6 do 9 realów obowiązany iest do pożyczki 1000 realów i tak daley od każdych 3 realów obowiązany będzie do pożyczki zawsze większey o 1000 realów. Pożyczka ta umorzoną zostanie przedażą siódmey części dobr duchownych, na którą to przedaż wydała Jego Świętobliwość bulę narodowi. Od niniejszey chwili wystawione są te duchowne dobra na przedaż, a wierzyciele posiadaiący dane sobie od głównego Podskarbiego na 500—1000—3000 i 5000 realów noty, naypierwey przypuszczeni będą do zapłaty Dóbr tych.« — Dnia 11go t. m. przyięły Stany ieszcze następuiący wniosek finansowy: 1) Wszelkie sprzęty srebrne używane po domach, nie wyiąwszy i pałacu Stanów, maią bydź do mennicy posłane i przetopione na pieniądze; 2) Podobnego losu doświadczą także srebrne kościelne sprzęty niezupełnie potrzebne do służby Bożey. Inne punkta tego wniosku oddano Kommissyi Skarbowey do dalszego obrobienia. — Następuiące wnioski przełożone zostały do dalszych rozpraw: 1) Hiszpanie, którzy od Rządu Francuzkiego odebrali przed wkroczeniem znaki honore, nie maią ich nosić, iak długo woyna trwać będzie; 2) Hiszpanie, którzy od czasu wkroczenia, bądź od Francuzkiego, bądź od iakiego innego Rządu przywłaszczaiącego sobie władzę w Hiszpanii, przyymuią znaki honorowe, ogłoszeni zostaną za niegodnych noszenia Hiszpańskiego Nazwiska; 3) Dobra Hiszpanów, znayduiących się w woysku Francuzkiem, albo w oddziałach powstańców, sprzedane będą na korzyść kraiu.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Na posiedzeniu Izby Niższey dnia 28. Maia prosił Lord Nugent, ażeby mu było wolno wnieść bill tyczący się nadania tych samych praw Katolikom Angielskim, iakie posiadaią Katolicy Irlandyi, to iest, ażeby głosowali, iako wyborcy, ażeby mogli bydź urzędnikami (Kommissarzami Królewskimi, ławnikami Sędziów pokoiu) i Municypalnymi urzędnikami. Spodziewam się, mówił Lord, że tey małey zmianie, nikt tak dalece opierać się nie będzie. Katolik może wprawdzie kupić podupadłe miasteczko (*rottenborough*), iak n. p. Ad-Surum i może mianować dwu współczłonków Parlamentu, dla czegoż sam nie miałby mieć głosu? Minister P. Peel odpowiedział: Skłaniam się do nadania Katolikom Anglii prawa wyborców zupełnie różnego od prawa bydź obieralnym. Przypuścić Katolików do Kommissyi pokoiu i to zdaie mi się bydź rzeczą sprawiedliwą. Atoli treść aktu ziednoczenia Szkocyi z Angliią iest zupełnie przeciwną mianowaniu Katolików na te urzędy, ta to iest trudność, z którą szlachetny Lord walczyć będzie musiał. Prawość Katolików Anglii iest znaioma; oprócz tego ich liczba iest mała. Życzę sobie, ażeby rozprawiano w Izbie nad tem zapytaniem. Na żądanie Lorda Nugent przystali wszyscy iednomyślnie.

Badania względem Sędzi Dublińskiego ukończyły się w Izbie Niższy d. 27.

Jak już donieslismy, Sir Mackintosh uczynił wniosek w Izbie Niższey, ażeby istnieiący w Anglii kodex karny przeyrzany i złagodzony został. Ku poparciu potrzeby złagodzenia, mówił P. Mackintosh w szczególności, co następuie: »Podług naszych dotychczasowych praw nie było więcey, iak »dwieście zbrodni«, które śmiercią karano, wszelako dotychczas wykonywano ią tylko na dwudziestu przestępstwach. To dowodzi, że nasze ludzkości uczucie, karę śmierci osądziło za zbyt surową w 180 przypadkach; ale biada powadze, ieżeli każdy zmuszony zostanie nazwać wszelkie prawo niestosównem i barbarzyńskiem. Chociaż to dawniey iuż było widocznie udowodnione, zawsze iednakże skoro tylko chciano uczynić iaką odmianę w prawach, opierano się temu, iak gdyby naruszeniu naszey Konstytucyi. Taki płonny pozor nie powinien mieć dłużey wartości i odpadnie bezwątpienia, ieżeli nad tym przedmiotem lepiey zastanowić się zechcemy. Któż może, któż będzie to zaprzeczał, że każda kara powinna zgadzać się z występkiem? Lecz dzieież się to u nas, kiedy równie śmiercią karzemy tego, co ścina drzewo owocowe, iak i tego, co zabiia człowieka, kiedy za zdradę Stanu, zabrany cały maiątek obwinionego, niewinnych dzieci i krewnych iego pozbawia dziedzictwa, kiedy ieszcze trupa samoboycy czeka hańba i poniżenie? Każdego roku od lat 250 rozszerzaliśmy coraz bardziey kary śmierci. Nikt nie potrafi przekonać nas, że dwieście rozmaitych zbrodni każda zarówno

na śmierć zasługuie? do tego, gdy lud uczuie raz niesprawiedlwość iakiego prawa, wtedy prawo takie, zamiast, coby wzniecić w nim miało zbawienną obawę, raczey wzbudzi obrzydzenie i oburzy go, a podobne uczucie nigdy nic dobrego zdziałać nie może. W kryminalném prawodawstwie trzymam razem z Moyżeszem. Tylko za dwa rodzaie zbrodni naznaczył ón karę śmierci, kto krew przelewa, albo kto kradnie ludzi, ten iedynie umierać powinien. Francuzki kodex karny sześć rodzaiów zbrodni karze śmiercią, a my przeciwnie tak równie wieszamy tego, kto ukradł z domu iakiego rzecz wartuiącą dwanaście talarów, iak i tego, kto ukradł owcę; iednak, gdy nie iest podobna wieszczać za te wszystkie występki, cóż się dzieie? Oto z sześćdziesiąt szesciu, którym prawo odbiera życie, ieden tylko w samey istocie straconym będzie i tym sposobem kradzież staie się nieiakim rodzaiem loteryi, w którey 65 wygrywa, a ieden traci. Wszakże przed dwoma laty z prośby iedney, którą miasto Exeter Parlamentowi podało, dowiedzieliśmy się urzędownie, że ze 43 skazanych tam na śmierć, stracono tylko w samey istocie 2, 41 zaś częścio ułaskawiano, częścio wygnano z kraiu, częścio ukarano mnieyszemi karami. Kto (tak kończył Sir Mackintosh swóy wniosek), kto oycobóystwa, skrytobóystwa, albo zdrady kraiu broni przed karą śmierci, ten nie zasługuie, ażeby był słuchany; lecz kto wraz ze mną tylko za tém obstawać bedzie, ażeby lepszy stosunek postanowiony został między występkiem i karą, za tego stroną będzie każde ludzkie uczucie. Wniósł więc, ażeby było pięć stopni złagodzeń. Co się tycze istoty rzeczy Sekretarz Stanu Peel równego był z nim zdania, lecz sądził, że się to sprzeciwiało zwyczayney kolei rozpraw Parlamentu załatwiać kilka rozmaitych wniosków, nad któremi natychmiast ma bydź głosowano. Mniema, że będzie przyzwoitą rzeczą nie głosować teraz względem tego wniosku, zwłaszcza, że i ón myśli poźniey przełożyć Izbie podobny wniosek daleko więcey zagłębiaiący się w tym przedmiocie, pozwala wszakże szanownemu współczłonkowi Sir Mackentoshowi punkta te, które z iego sposobem myślenia zgadzaią się, przełożyć raz ieszcze poźniey podług własney woli. Z tego powodu dowiedziano się, że teraz było 3,000 zbrodniarzy czekaiących swoiego wyroku nad Tamizą na okrętach więziennych.

W południowey części Irlandyi do takiego stopnia doszły niepokoie, że z Edynburga i Glasgowa wyruszył ieden pułk piechoty i dragonii.

Względem przebudowania tak zwanego »Londynskiego« mostu, czemu sprzeciwiała się część iedna Londynskiey mieyskiey rady, ogłaszaiąc dzieło to za niepotrzebne i za nadto kosztowne, zawyrokowano w ostatniey instancyi i postanowiono wykonanie dzieła tego przewagą dziewięciu głosów. Mnieyszość mieyskiey rady uskarżała się wprawdzie o to, że z takim pośpiechem rozprawiano w tak ważney sprawie, że współczłonków rady mieyskiey dopiero przed półtóry godziny wezwano na zgromadzenie, miasto coby im trzeba było dać kilka dni czasu do zupełnego przygotowania się i że wniosek ten z potrzebnemi szczegółami powinien był bydź drukowany i posłany współczłonkom rady mieyskiey do naradzenia się nad nim. Na te uwagi nie zważano, a zdawca sprawy odwoływał się na następuiące wiadome okoliczności: rada mieyska oświadczyła, że da na tę budowę dwakroć sto tysięcy funtów szterlingów, a Rząd uchwalił do tego ieszcze dodatek, że 150 tysięcy funtów szterlingów złożony, z których corocznie 20 tysięcy funtów miały bydź dawane. Wprawdzie z powodu budowy tego mostu potrzeba będzie po obu brzegach Tamizy rozrucić ze 72 domów, ale domy te czynią zaledwo sześć tysięcy funtów szterlingów (42 sysiące talarów) dochodu i t. d.

Francyia.

Monitor z d. 7. Czerwca umieścił rozporządzenie Królewskie z dnia poprzedniego, mocą którego Margrabia de Lauriston, Minister Dworu Królewskiego i Jenerał Porucznik Król. woyska, wyniesiony został na dostoyność Marszałka Francyi, po zmarłym Marszałku Davoust uwolniona. — Mocą drugiego rozporządzenia tey samey daty, Marszałek Lauriston mianowany iest naczelnym dowódcą drugiego korpusu odwodowego woyska Francuzkiego w Hiszpanii.

Rossyia.

— *Z Petersburga d. 15. Maia v. s.* —

Podług Gazety »*le Conservateur Impartial*« Jenerał Porucznik, Hrabia Woronzow, Jenerał Adjutant JCMości mianowany Gubernatorem Jeneralnym Nowo-Rossyyskim i Kommissarzem pełnomocnym w Bessarabii.

(Do tego Numeru Gazety dołączony iest XXXVIII. Numer Rozmaitości.)

Redakcyia F. Brettnera. — Drukiem J. Pillera.